

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

UKM 08/08 En kirke for alle – uansett funksjonsnivå

Og Gud skapte mennesket i sitt bilde, i Guds bilde skapte han det.

(1. mos 1,27a)

Et menneske er født, et underverk. Felles for alle, er at vi er forskjellige. Vi kommer til å møte ulike ting gjennom livet; gleder, smerter, oppturer og nedturer. Vi er skapt til å leve i fellesskap, og vi er alle skapt i Guds bilde. Vår verdi er dermed ikke knyttet til det vi gjør, men til det vi er.

Ungdommens kirkemøte (UKM) er glad for dette menneskesynet, det er en urokkelig del av vårt kristne livssyn. Samtidig ser UKM at det er en lang vei å gå før dette blir en selvskreven del av vår praksis som kirke. Omtrent 1 av 5 mennesker skapt i Guds bilde har en form for nedsatt funksjonsevne (synlig eller usynlig), og kan trenge ulike former for tilrettelegging for å være med i kirkefellesskapet. UKM ser at inkludering ikke kan gjøres identisk for alle, men at det må skje på en måte som ikke oppleves vanskelig og ekskluderende.

UKM har forholdt seg til definisjonen av funksjonshemming fra Funksjonshemmedes fellesorganisasjon, FFO, som sier at "Funksjonshemming er en konflikt mellom individets forutsetninger og miljøets og samfunnets krav til funksjon på områder som er vesentlige for etablering og opprettholdelse av menneskers selvstendighet og sosiale tilværelse".

Det er viktig å få med alle, og det er ikke fordi de har en funksjonsnedsettelse vi vil ha de med, men fordi de har en funksjon i fellesskapet."

(En deltaker på UKM 2008)

UKM ser at selv i Den norske kirke, som skal være en inkluderende folkekirke, er det forbausende lett å glemme tilrettelegging for mennesker med funksjonsnedsettelse. Det er òg lett å overse sterke sider hos de samme menneskene. UKM vil derfor vektlegge hvor viktig det er at vi først og fremst ser mennesket, ikke bare funksjonsnedsettelsen. Uansett funksjonsnivå er menneskers styrker og svakheter viktige bidrag inn i fellesskapene våre.

Det er mangfoldet av individer som utgjør vår kirke, mennesker som er i relasjoner til hverandre. Vår kirke er og et fysisk rom med sine kirkebygg, eiendommer, steder vi har gudstjeneste og arrangementer. I tillegg har kirka en kraftig stemme, en røst, som kan rettes til individer, menigheter og til samfunnet generelt. Alle disse tre sidene ved kirka har spesielle utfordringer og muligheter når det gjelder å sørge for at Den norske kirke blir en kirke der alle kan delta.

Kirken som relasjon

"Dere er Kristi legeme, og hver enkelt er dere hans lemmer"

(1. kor 12,27)

Det fellesskapet vi alle er skapt til kan være både en gjensidig relasjon og et støttende fellesskap når det er behov for det. I hverdagen kan vi være hverandres hender, føtter, stemme, ører og øyne, slik det står i 1. Kor. 12 at vi er Kristi legeme sammen.

En forutsetning for dette er at vi ser hverandres behov og formidler våre egne. Vi må alle være aktivt med i hverdagen for å gjøre fellesskapet vårt inkluderende. Mennesker med funksjonsnedsettelse må ofte kjempe for å delta i kirkefellesskapet på en likestilt måte. UKM ser det derfor som viktig at vi i mye større grad er oppmerksomme på hverandres behov, og handler ut i fra disse. Slik vil kirken ikke oppleves som en institusjon en må kjempe mot, men et fellesskap som er bevisst sine medmennesker. UKM ser også at det kan være viktig å ha egne samlinger for mennesker med ulike funksjonsnedsettelse, men ikke som et alternativ til inkludering i lokalmenigheten.

UKM ser at det er et behov for økt kunnskap om funksjonsnedsettelse lokalt i kirka. Når vi er usikre på hva vi bør gjøre, er det lett at fordommer og ignoranse styrer. Kunnskaper om funksjonsnedsettelse kan en få i dialog med mennesker som opplever disse utfordringene i hverdagen, gjennom integreringskonsulenter som 6 av 11 bispedømmer nå har, og gjennom Rådgiver for funksjonshemmede i Den norske kirke. I tillegg er det viktig at lokalmenigheten er kjent med, og har informasjon tilgjengelig på kirkekontorene om de ulike brukerorganisasjonene, som for eksempel KABB (Kristent arbeid blant blinde og svaksynte) og FFO (Funksjonshemmedes fellesorganisasjon).

Det å ha en funksjonsnedsettelse kan være tidkrevende. Dette utfordrer hvordan vi planlegger og tenker rundt tid, både når vi feirer gudstjenester og i andre sammenhenger. UKM understreker at det kan være en positiv utfordring til å sette ned tempoet.

UKM 08 mener at kirken har et stort ubrukt potensial til å feire gudstjenester der alle våre sanser utfordres. Gudstjenestereformen blir her spesielt utfordret til å ta dette opp i seg. Alt ved gudstjenester og kirkelige samlinger kan ikke favne og nå alle, men det er mulig å variere slik at alle kan føle seg nådd av noe. Her kan en òg variere hvem sine premisser gudstjenesten lages og feires på.

UKM 08 mener det er en god ide for hver menighet å invitere til minst en gudstjeneste årlig der man legger spesiell vekt på mangfoldet i vårt fellesskap. Her kan den lokale menighet invitere mennesker med forskjellige funksjonsnedsettelse sammen med alle andre i lokalsamfunnet, for å tydeliggjøre at kirka vil legge til rette for alles deltakelse i det gudstjenestefeirende fellesskapet.

I våre fellesskap er bønn en viktig del. UKM vil understreke hvor viktig det er å spørre før en ber om helbredelse for mennesker med funksjonsnedsettelse. Det må være enighet mellom den som blir bedt for og den som ber om hva det skal bes for. Noen ganger ønsker man å bli bedt for om helbredelse, andre ganger er det helt andre ting man vil det skal bli bedt for.

Kirken som rom

”Det er upraktisk å ha nedsatt funksjonsevne, det er det.”

(Deltager på UKM 2008)

Kirkebygg, gamle og nye, må tilrettelegges så godt det lar seg gjøre slik at de ikke utgjør et hinder for at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan komme til kirka og være synlige aktører i kirkefellesskapet. Spesielt viktig er det å kunne delta i menighetsfellesskapet uten å føle seg som en byrde.

UKM er kjent med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven som ble vedtatt 10. juni 2008. UKM ser det som viktig at innholdet i denne loven blir gjort kjent og følges. Loven sier at fra 01.01.09 må alle nye bygg og påbygginger være universelt utformet. Med det menes at ”produkter, tjenester (IKT), byggverk og uteområder som er i alminnelig bruk skal utformes slik at alle mennesker skal kunne bruke dem på en likestilt måte så langt som det er mulig, uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler.”

UKM merker seg at det for oppsatte bygg ikke er satt noen tidsfrist i forhold til universell utforming. Det er viktig at kirken, ut fra sitt menneskesyn, er en pådriver for at dette skal skje så raskt som mulig. UKM ser at det krever økonomiske prioriteringer for å få gjennomført universell utforming og individuell tilrettelegging. Dette må prioriteres lokalt, regionalt og sentralt i vår folkekirke. UKM vil òg påpeke at mye kan gjøres med enkle midler.

UKM ser på nattverdfellesskapet som spesielt viktig. Alle må ha mulighet til å delta i nattverden på en måte som ikke virker ekskluderende. Hvordan dette løses lokalt må være opp til menighetene å finne ut av. Dersom ikke alle kan komme seg til alteret, bør nattverden feires der alle kommer seg fram.

Kirken som røst

Kirken har et spesielt ansvar for å snakke inn i vår tid for det skjøre og sårbare ved våre menneskeliv. UKM mener kirken må bruke sin stemme til å løfte frem mennesker med funksjonsnedsettelse og de utfordringer de opplever i hverdagen.

UKM er også en viktig del av kirkens røst, og vil bruke den først til å minne om at selv om mye tilretteleggingsarbeid krever tid, så er det noe som kan gjøres allerede nå: Bli bevisst medmenneskers behov, og se hva vi selv kan gjøre for hverandre.

Videre utfordrer UKM 08:

Kirkerådet til å:

- Sørge for at alle arrangement i regi av Den norske kirke lokalt, regionalt og sentralt, blir tilrettelagt på en slik måte at mennesker med funksjonsnedsettelse enklest mulig kan delta.
 - o Herunder sendes en spesiell utfordring til at UKM 2009 blir gjort til et godt eksempel. UKM utfordrer deltakere med funksjonsnedsettelse på UKM 2008 til å evaluere UKM i forhold til tilgjengelighet, med tanke på gjøre UKM 2009 bedre og universelt tilrettelagt. Utvalg for ungdomsspørsmål vil være kontaktpunktet for dette i samarbeid med rådgiver for funksjonshemmede i Kirkerådet
- Prioritere universell tilrettelegging i sine innspill til Statsbudsjettet.
- Samarbeide med bispedømmene om å få opprettet en integreringskonsulent i de resterende fem bispedømmene.
- til å utarbeide PR materiale til bruk for å øke kirkemedlemmers bevissthet på utfordringer mennesker med funksjonsnedsettelse kan møte, og gode tips til hvordan å handle. Dette bør skje i samarbeid med Nasjonal gruppe for funksjonshemmede og integreringskonsulentene.
- Synliggjøre den kompetansen som allerede eksisterer sentralt i kirken
- Støtte opp om videreføringen av trosopplæringsprosjektet www.troshandboka.no, en ressursportal for barn og unge med behov for spesiell tilrettelegging.

- Sørge for at tilrettelegging for mennesker med nedsatt funksjonsevne er med i alle kirkens reformprosesser og prosjekter, spesielt trosopplæringsprosjektet og gudstjenestereformen.
- Følge opp Kirkemøtet 2006 sitt vedtak om at 5 % av nytilsatte i Den norske kirke skal være mennesker med nedsatt funksjonsevne.
- Videre oppfordre til rekruttering til kirkelige stillinger blant mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Mellomkirkelig råd til å:

- Ta opp temaet mennesker med nedsatt funksjonsevne i sine interreligiøse- og økumeniske dialoger.

Bispedømmenivå og menigheter til å:

- Sørge for at alle menigheter har en kontakt på kirkekontoret eller i menighetsrådet som skal være bevisst på hvordan det i sin menighet kan bli tilrettelagt for mennesker med funksjonsnedsettelse.
- Feire gudstjenester der lokalmenighetens menneskelige mangfold står som hovedtema.
- Gjøre kjent den ressursen som allerede finnes i bispedømmene for å bistå alle menigheter til å øke bevisstheten og kompetansen om universell utforming og individuell tilrettelegging.
- Gjøre kjent informasjon om samlinger for mennesker med forskjellige funksjonsnedsettelser, og ta initiativet til å danne slike etter behov.
- Gå foran når det gjelder å gjøre mennesker med funksjonsnedsettelse synlige i sine sammenhenger.

Ungdomsråd og Ungdomsting til å:

- Ha en kirke for alle uansett funksjonsnivå som en (orienteringssak)sak på Ungdomsting og/eller i Ungdomsrådet.

Kristne utdanningsinstitusjoner til å:

- Styrke bevissthet og kompetanse om universell utforming og individuell tilrettelegging i utdanningsplanene, med spesiell vekt til de som skal utdannes til kirkelig tjeneste.
- Sørge for at utdanningsløp ved kristne utdanningsinstitusjoner i større grad tar hensyn og legger til rette for mennesker med funksjonsnedsettelse.

UKM sender og en utfordring til Den norske kirkes (Dnk)

samarbeidsorganisasjoner:

- Mange av Dnks samarbeidsorganisasjoner har allerede godt arbeid for tilrettelegging for mennesker med funksjonsnedsettelser. UKM setter pris på dette.
- UKM vil videre oppfordre organisasjonene til å ta med seg innspillene fra UKM 08 om en kirke for alle, og fortsette og prioritere tilrettelegging i fellesskapene i sine egne arbeid, og i samarbeid med Den norske kirke

Enstemmig vedtatt.

37 stemmeberettigede.

Med forbehold om språklige og redaksjonelle endringer.

